

САВРЕМЕНА СРПСКА ДРАМА 10

Леон Ковке: Ритуал згуснутог ваздуха – драма

“Леон Ковке... гради управо згуснуту атмосферу која обележава љубавни или сексуални четвороугао... Жртва свих тих што љубавних, што патолошких веза биће драмски јунак који се не појављује на сцени... Код Леона Ковкеа у драми нема времена за одмор, за предах. Ковке је непрекидно заокупљен потребом да читаоца засипа подацима, одломцима минулих догађаја, личним сећањима

јунака, као и њиховим настојањима која успевају да дефинишу али не и остваре”.

Иван Панић: Топ од трешње – скица за портрет једног Србина “У драми ... Панић доказује тезу да истовремено постоје три времена: садашње, минуло и оно које можда неће доћи. Сва три времена су – парадоксално – и паралелна и узајамно прожимајућа.”

Братислав Петковић: Гранд Прих “Петковић драмолет гради на фелџонистич кој позицији приповедања о прошлим данима... На једноставној опозицији оног минулог времена... Петковић води радњу комада између прецизних жанровских одређења... Писац умешно варира сентиментализам с горчином, без цинизма и накнадног паметовања, да би ... рационалним и ироничним приступом припаднице најмлађе генерације, дао тексту потребну равнотежу и целовитост”.

Бошко Пулетић: Букефал “Пулетићево штиво припада данас ретко коришћеном методу евазивне и алузивне драматургије која своју поруку о садашњем времену склапа на митској причи или говорећи о судбинама митских и историјских јунака. Бошко Пулетић улази у добро засновану расправу о власти. Ваља испитати све основне односе које владар, као носилац власти, успоставља са поданицима... Њихова распра одвија се у складу с принципима једноставне дра-85 матургије, где се тезом одговара на тезу, односно питањем на питање, и где се логичан ток драме окончава када се исцрпе све важне теме”.

Драган Станишић: Суђење Хамлетовим глумцима – драма “Станишића занима шта се збило с ликовима који су невољно увучени у борбу између Хамлета и Клаудија. Станишић гради штиво које говори о политичкој манипулацији... Он успоставља хронологију истражног поступка, а као паралелну радњу нуди уобичајену причу из позоришног бифеа, у којој Бади и остали инвентаришу каква је ситуација у нашим театрима: нема новца, нема ентузијазма, нема ничега што би глумце и публику барем мало охрабрило”.

Миладин Шеварлић: Мртва природа – драма “Драма... припада миљеу омиљене списатељеве теме – истраживању узрока пропасти грађанства у Београду после 1945. године... За Миладина Шеварлић а драмска ситуација је типоло-шке природе... Шеварлић хоће да нас упозори на реалну опасност у којој се наше друштво налази деценијама: разорен је грађански морал у коме је било реда, поштовања и достојанства, а за узврат није створен неки нови који поседује било какву врлину. Друштво без морала је друштво у коме доминирају сурогати сваке врсте. Као логична последица долази потпуна ентропија породице, рода, племена, друштва, државе...”

Текст о драмским комадима преузет из поговора Радомира Путника

САВРЕМЕНА СРПСКА ДРАМА 11

Радомир Путник: Туцинданска трагедија – документрана драма у два дела “Путник се и овога

пута показао као промишљен и трезвен стваралац, који инспирацију црпи из богате националне историје... Туцинданска трагедија је комад на два нивоа. Први ниво представља судница, где је у току процес против несретног Јаше Томића; други ниво припада прошлости, током које се реконструише след свих оних догађаја који су и довели до процеса. Оба нивоа међусобно се преплићу и допуњавају, градећи напету причу, која врхунац свој добија у завршним сценама суђења...”

Едуард Дајч: Антигона на Колхиди – завршна трагедија тебанске трилогије “Будући врсни познавалац грчке трагедије, Дајч гради причу не одступајући и ни за јоту од гранитног античког обрасца и зналачки се користи задатом формом, како би изразио сопствене “новотарије”... Сабирајући елементе једног древног мита, поигравајући и се њима по сопственој вољи, али истовремено укалупљујући их у чврст и непроменљив антички шаблон, Едуард Дајч са завидном лакоћом и лежерношћу гради несвакидашњу драмску причу, у којој њени јунаци покушавају да савладају несавладиво и да се, једним дрским замахом сопствене храбрости, или очаја, супротставе давно утврђеном, судбинском или божанском, одређењу”.

Александар Ђаја: Веронезе – драма “Користећи се само једним, али преломним тренутком из живота италијанског ренесансног сликара... Ђаја готово да затекне читаоца својим проницањем у најтамније кутке мрачне стране људске душе, али и у њене неслућене могућности узлета, пркоса или љубавног заноса... Користећи се приде и преводом аутентичног записника са саслушања Паола Каљарија Веронезеа од стране Инквизиције, Ђаја је нашао довољно занимљивог материјала да исплете сложен драмски текст, који у својој крајњој одредници носи више него јасну поруку”.

Марина Миливојевић: К “Бавећи се Кафкиним животом у периоду од 1907, па све до смрти његове, а закључно са сценом на гробу већ мртвога Кафке из 1925. године, при томе вешто шарајући свој текст сценама у којима су ликови јунаци самога Кафке... Марина Миливојевић се јуначки упустила у тежак и унапред незахвалан посао приказа живота једног човека, готово од самог почетка, па све до његовог краја... За живота окружен женама, Кафка је постхумно дочекао да још једна жена напише комад о њему – и то комад у толикој мери проникнут, осмишљен, пун међусобног префињеног препознавања и поистовећивања аутора и главног лика, да би се, у само једној речи, могао окарактерисати као потпуно и до краја – кафкијански”.

Братислав Петковић и Војин Кајганић: Спортинг лифе “На први поглед лак, пријемчив и питак, школски доследан у поштовању јединства места, времена и радње, комад овај, међутим, не блажи читаоца шареном лажом о дугоочекиваном и најзад дочеканом успеху. Живот је борба, стална и непрекидна, а пут преко трња није сам по себи гаранција да ће се достићи звезде. Тек ретки успевају да се отргну и вину, али када и ако им се то и деси они више нису небрижни омладинци неког безначајног зонског фудбалског тима, већ огорчени професионалци, затровани прљавштином у себи и око себе”.

Леон Ковке: Клеписидра – драма “У једном тмурном кишном дану... једна неостварена жена одлучи да изврши самоубиство. Ковке се нимало не либи да пред читаоцем оголи ону најсеновитију страну душе човечије, где се кују планови сатански и где осећања и разум неповратно ишчезавају пред бестијално распомамљеним страстима. У Клеписидри нема добрих; сви су лоши, а они, који су мало мање лоши, изгубљени су и жртве. А ипак... аутор на крају као да оставља слаб трачак светлости: Нина спасава живот другоме и, кроз сурову физичку борбу, схвата да и сама жели да живи”.

Текст о драмским комадима преузет из поговора Ивана Панића

САВРЕМЕНА СРПСКА ДРАМА 12

Миодраг Илић: Легенда о земљи Лазаревој “Свет кнеза Лазара нестало је у крви и блату, под копитама османлијских атова, на Видовдан, 1389, године. И то је тема драме Миодрага Илића. Илић одговара на специфичан драматуршки, естетски и мисаони начин. Називајући своје дело “легендом”, он себи обезбеђује неопходну ауторску дистанцу према, ионако “климавим” историјским чињеницама... Он заправо, у свом комаду гради својеврсни драматуршки “кубизам”: сагледавање једног облика из више углова истовремено, који том облику, истина, дају различите димензије – али, димензије што једна другу не потиру, већ, напротив, граде чврсту ауторску целину. Или, стварност?”

Миладин Шеварлић: Небеска војска “Кроз ликове и судбине чланова старе и богате предратне београдске трговачке породице Алимпић, њихове рођаке, пријатеље и непријатеље, те кроз њихове међусобне односе, Шеварлић... захвата готово све “оријентационе” тачке незаобилазне при сваком историјском, социолошком, па и психолошком сагледавању тог тектонског поремећаја у Србији, насталог при жестоком судару предратног света који нестаје и новог, послератног, комунистичког света – који настаје! Сваки од ликова јесте, истовремено, и одраз историјске епохе у којој дела, прошлости из које долази, али и антиципације оне будућности коју ће својим делањем да обликује”.

Драган Томић: Псећа кућица “... Драма о болу. О његовој генези: рађању бола, детињству, раној младости, сазревању и старости. На жалост не и о болу који умире, већ наставља да траје, ту негде у нама, као саставни део нашег бића, сећања и духа... Томић ев свет који нестаје јесте свет српског народа на Косову и Метохији. Псећа кућица није само психолошка драма... Она је и критичка анализа на- ших вољних, или изнуђених полити- чких одлука – а, понајвише, наших политич ких грешака, како у прошлости, тако и у садашњости. Њен трагични крај маркантни је драмски наговештај потоњих догађаја у нашем стварном животу...”

Владимир Ђурић – Ђура: Коју игру играш? – психо-комедија “Јунаци Владимира Ђурића – Ђуре, збиља, играју веома озбиљну, животну, егзистенцијалну игру “откривања самога себе”... Основни драматуршки, естетски и мисаони квалитет ове “црне комедије”, управо се и заснива на томе да ништа није онако као што на први поглед изгледа... Она импонује својим шармом, духовитошћу и фино истканим нитима самоироније. Али, и веома драматичном, готово трагичном визијом упорног обесмишљавања будућ ности савременог света”.

Снежана Кутрички: Ковчег “То је комад о нестајању једног света кога се најтеже одричемо. Света детињства, дечјих успомена, мириса и боја... Ковчег што се открива на крају комада закопан у башти можда, крије све породичне тајне. Можда је то спасоносни кључ који би да одбрави породич ни кошмар, а можда је и “Пандорина кутија” из које би тек покуљао свеобавијајући безизлаз... Слобода уметничког израза, драмске форме, језика и стила, коју сам текст нуди – подразумева, барем исту толику слободу и “с оне стране рампе”: при редитељском и глумачком читању овог дела”.

Текст о драмским комадима преузет из поговора Александра Ђаје.